

2. Διὰ τὴν συμπροσευχὴν πατριάρχου καὶ πάπα*

Ποιά Σύνοδος θὰ ἐπιβάλῃ τὴν Κανονικότητα;

*Τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου
Πρωτοπρεσβυτέρου π. Θεοδώρου Ζήση*

Μέρος Β'.

7. Ἀκοινωνήτος ὁ πάπας, ὡς αἰρετικὸς

ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ὁ Ἅγιος Νικόδημος Ἀγιορείτης στὸ Πηδά-
λιο τὸν παρατεθέντα 45ο Ἀποστολικὸ Κανόνα, διευκρινίζει
ἐν πρώτοις ἐκεῖνο τὸ «μόνον»: «*αἰρετικοῖς συνευζάμενος μό-
νον*». Γράφει ὅτι αὐτὸ σημαίνει ὅτι **ὄχι μόνο ἡ συλλειτουργία
μὲ αἰρετικούς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπλή συμπροσευχὴ ἀπαγορεύε-
ται ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνας.**

Δηλαδή, καὶ ὅταν δὲν συμμετέχει κανεὶς στὸ μυστήριο τῆς Θ.
Εὐχαριστίας, προσευχόμενος ἢ κοινωνῶν, ἀλλὰ συμμετέχει σὲ
ὅποιαδήποτε ἀκολουθία, ἀκόμη καὶ σὲ χῶρο ἰδιωτικό, ὅπου ἀ-
παγγέλλεται κάποια προσευχή, αὐτὸ τὸν καθιστᾷ ὑπόλογο καὶ
ὑπεύθυνο ἔναντι τῶν ἱερῶν κανόνων.

Ὑπενθυμίζει μάλιστα συναφῶς καὶ τὸν 10ο Ἀποστολικὸ κανό-
να ὁ ὁποῖος λέγει: «*Εἴ τις ἀκοινωνήτω, κἄν ἐν οἴκῳ συνεύξηται,*

οὗτος ἀφοριζέσθω». Κατ' ἐξοχὴν ὁμως ἀκοινώνητοι καὶ ἀφορισμένοι εἶναι οἱ αἵρετικοί.

Μπορεῖ κανεὶς σοβαρὰ καὶ μὲ ἐλάχιστη γνώση τῶν ἐκκλησιολογικῶν δεδομένων καὶ τοῦ ἐπὶ αἰῶνας σχίσματος μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι ὁ πάπας καὶ οἱ τοῦ πάπα ἔχουν κοινωνία μεθ' ἡμῶν; Ὁ ἀποκλεισμός τους ἀπὸ τὴν κοινωνία τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας δὲν τοὺς καθιστᾷ ἀκοινωνήτους καὶ ἄρα ὑποκειμένους εἰς ὅσα περὶ ἀκοινωνήτων λέγει ὁ 10ος κανὼν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων;

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν πατερικῶν ἐκτιμήσεων μνημονεύουμε ὅσα ὁ Ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης ὁ Μυσταγωγὸς λέγει, κωδικοποιώντας τὴν πίστη τῶν Ὁρθοδόξων τὸν 15ον αἰῶνα.

Συμπεριλαμβάνει τὸν Λατινισμό μεταξύ τῶν αἱρέσεων στὸ *Κατὰ αἱρέσεων* τμήμα τοῦ ἔργου τοῦ *Διάλογος* καὶ ἐκτιμᾷ ὅτι προκάλεσε μεγαλύτερη ζημία στὴν Ἐκκλησία ἀπὸ ὅσα προκάλεσαν ὅλες μαζὺ οἱ αἱρέσεις καὶ τὰ σχίσματα. Δίδει θαυμάσια ἀνάπτυξη καὶ ἀνάλυση τῆς μὴ κοινωνίας τῶν Ὁρθοδόξων ὄχι γενικῶς μὲ τοὺς πάπες, γιατί μὲ τοὺς Ὁρθοδόξους πάπες ἔχουμε κοινωνία καὶ τοὺς ἐορτάζουμε ὡς ἁγίους, ἀλλὰ μὲ τοὺς αἵρετικούς πάπες, οἱ ὁποῖοι, ἐπειδὴ ἔπαυσαν νὰ εἶναι διάδοχοί τους στὴν πίστη, δὲν εἶναι διάδοχοί τους καὶ στὸν θρόνο. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς λέγει ὅτι τὸν ἐκάστοτε πάπαν «οὐ μόνον οὐ κοινωνικὸν ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ αἵρετικὸν ἀποκαλοῦμεν»¹. Ὁ θρόνος τῆς Ρώμης γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους εἶναι κενός· ἔχει διακοπὴ ἢ ἀποστολικὴ διαδοχὴ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ὀριστικοποιήθηκαν ἡ αἵρεση καὶ τὸ σχίσμα.

Μὲ ποιὸν πάπα ἐπομένως συναντῶνται καὶ ποιὸν πάπα ὑποδέχονται πολλοὶ πατριάρχες καὶ ἀρχιεπίσκοποι; Τὸν ἀκοινώνητο καὶ ἀφορισμένο, καὶ ἀνίερο, χωρὶς ἱερωσύνη δηλαδή, ἀφοῦ ἡ διακοπὴ τῆς πίστεως σημαίνει καὶ διακοπὴ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς;

Θὰ ἀλλάξουμε λοιπὸν τὰ ἐκκλησιολογικὰ καὶ κανονικὰ κριτήρια καὶ θὰ τὰ χρησιμοποιοῦμε μόνον σὲ διεκδικήσεις ἐπαρχιῶν καὶ θρόνων;

8. Οί κανόνες ἀπαγορεύουν τὴν συμπροσευχή. Πολὺ περισσότερο τὴν συλλειτουργία

ΠΡΙΝ παραθέσουμε τὸ κείμενο τῆς ἑρμηνείας τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου καὶ τῆς συμφωνίας μὲ ἄλλους κανόνες, ποὺ τὸ θεωροῦμε ἀπαραίτητο, γιατί φαίνεται πῶς ἔχουν ἀπαξιωθῆ ἀπὸ πολλοὺς οἱ ἱεροὶ κανόνες, καὶ μόνον κατὰ τὸ ἐκάστοτε συμφέρον χρησιμοποιοῦνται, πρέπει νὰ σχολιάσουμε καὶ νὰ διασαφήσουμε αὐτὸ ποὺ προβάλλεται ἀπὸ πολλοὺς ὡς δικαιολογία τῶν συμπροσευχῶν, οἱ ὁποῖες τείνουν πλέον νὰ παγιωθοῦν.

Πολλοὶ Ὁρθόδοξοι κληρικοί, ἀλλὰ καὶ λαϊκοί, συμμετέχουν ἀδεῶς σὲ οἰκουμενιστικὲς συμπροσευχὲς καὶ μάλιστα σὲ χῶρες τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, τώρα ὅμως καὶ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας συνόρων. Ὁργανώνονται κατ' ἔτος καὶ ἐκδηλώσεις «εὐχαριστιακῆς φιλοξενίας», στὶς ὁποῖες πολλακίς ἐπισυμβαίνει καὶ εὐχαριστιακὴ κοινωνία, παρὰ τὰ διατυμπανιζόμενα ὅτι δὲν φθάσαμε ἀκόμη στὴν κοινωνία τοῦ κοινοῦ ποτηρίου. Δημιουργοῦνται ἤδη τετελεσμένα γεγονότα, ἡ ἔνωση ἐπιβάλλεται σιγὰ - σιγὰ στὴν πράξη, γιὰ νὰ τὴν συνηθίσουμε, καὶ ἄς φωνάζουν μερικοὶ «γραφικοὶ» ὑπερασπισταὶ τῆς καθαρότητος καὶ τῆς γνησιότητος τῆς πίστεως.

Ἰσχυρίζονται, λοιπόν, ὅτι ἀδίκως διαμαρτύρονται οἱ αὐστηροὶ καὶ παραδοσιακοὶ κληρικοί καὶ λαϊκοί, γιατί αὐτὸ ποὺ συνέβη πρὸ ἡμερῶν στὴ Ρώμη, στὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Πέτρου, δὲν εἶναι συλλειτουργία, ἐννοώντας βέβαια ὅτι μόνο τὴ συλλειτουργία, τὴν συμμετοχὴ δηλαδὴ στὴν κοινὴ τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας ἀπαγορεύουν οἱ ἱεροὶ κανόνες.

Ἐξεπλάγην ὅταν ἄκουσα τὸ σχόλιο αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὸ στόμα δύο συναδέλφων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐνὸς ὁμοτίμου καὶ ἐνὸς ἐν ἐνεργείᾳ, κατὰ τὴν μετάδοση τῶν ἱεροπραξιῶν τῆς Ρώμης, τὸ ἑσπέρας τῆς 29ης καὶ τὸ πρωῖ τῆς 30ῆς Ἰουνίου. Καὶ ἐξήγησα στὸν ἑαυτό μου πῶς μεταδίδεται σιγὰ - σιγὰ αὐτὴ ἡ οἰκουμενιστικὴ νοοτροπία, ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τὸ στόμα διδασκάλων τῆς Θεολογίας, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι γνωρίζουν τὰ κείμενα, ἔχουν μελετήσει τὶς πηγές, διδάσκεται ὅτι αὐτὸ ποὺ κάνει τώρα ὁ πατριάρχης δὲν εἶναι κάτι κακό, δὲν ἀντιβαίνει στοὺς κανόνες, γιατί δὲν εἶναι συλλειτουργία.

Μὰ καλὰ οἱ κανόνες τὴν συλλειτουργία μόνον ἀπαγορεύουν ἢ καὶ τὴν συμπροσευχή;

Ἄλλοίμονο, ἂν ὑπῆρχε πρόβλημα καὶ γιὰ τὴν ἀπαγόρευση τῆς συλλειτουργίας. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐκ τῶν αὐτονοήτων αὐτονόητων, καὶ οὔτε κἀν συζήτηση καὶ ἐπιφύλαξη ὑπάρχει ἐπ' αὐτοῦ. Κατὰ τὸ «*Λῆψις τοῦ ζητουμένου*», αὐτὸ συνιστᾷ «*ἀπαγόρευσιν τοῦ ἀπγορευμένου*».

Οἱ κανόνες ἀπαγορεύουν ἐμφαντικῶς τὴν ἀπλὴν συμπροσευχή, ὡς κάτι ἔλασσον τῆς συλλειτουργίας, πολὺ περισσότερο βέβαια καὶ αὐτονοήτως ἀπαγορεύουν τὸ μείζον, τὴν συλλειτουργία.

Γιὰ τὴν συμπροσευχὴ θέλουμε νὰ μᾶς πῆτε, σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι: Τὴν ἐπιτρέπουν ἢ τὴν ἀπαγορεύουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες; «*Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος αἵρετικοῖς συνευξάμενος μόνον, ἀφοριζέσθω, εἷ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς, ὡς Κληρικοῖς ἐνεργῆσαι τι, καθαιρείσθω*»².

Στοιχειώδης γνώση τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης ἀρκεῖ, γιὰ νὰ εἶναι βέβαιος κανεὶς ὅτι τὸ «*συνευξάμενος*» σημαίνει συμπροσευχηθεὶς καὶ ὄχι συλλειτουργήσας. Γιατὶ ἂν ἐσήμαινε συλλειτουργήσας, ἦταν περιττὸ ἐκεῖνο τὸ «*μόνον*»· «*αἵρετικοῖς συνευξάμενος μόνον*». Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο μείζον ἀπὸ τὴν συλλειτουργία καὶ ἐπομένως δὲν χρειαζόταν τὸ «*μόνον*».

Ἔτσι ἀκριβῶς τὸ ἐρμηνεύει καὶ ὁ Ἅγιος Νικόδημος: «*Ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει ὅτι ὁποῖος Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος, ἤθελε συμπροσευχθῆ μοναχά, ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ συλλειτουργήσῃ μὲ αἵρετικούς ἅς ἀφορίζεται*»³.

Πιὸ ἀπλὰ θὰ τὸ μεταφράζαμε σήμερα λέγοντας ὅτι ὁποῖος κληρικὸς συμπροσευχθῆ μόνον μὲ αἵρετικούς, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν συλλειτουργήσῃ, πρέπει νὰ ἀφορίζεται.

9. Τὰ ἐν Ρώμῃ ἦσαν συλλειτουργία

Η ΣΥΜΠΡΟΣΕΥΧΗ ὁμως πλέον εἶναι συνηθισμένη κανονικὴ παράβαση· γίνεται κατ' ἐξακολούθησιν ἐδῶ καὶ δεκαετίες· ἔχει γίνει ἐκκλησιαστικὸ ἔθος, γιὰ τοὺς οἰκουμενιστάς.

Ἐξοικειωθήκαμε μὲ τὴν ἀντικανονικότητα, μὲ τὴν παράβαση τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Γι' αὐτό, ἀφοῦ κατακτήσαμε καὶ γκρεμίσαμε

αὐτὸ τὸ μικρὸ ἐμπόδιο, προχωροῦμε τώρα σταδιακὰ καὶ στὴν συλλειτουργία.

Τὰ τελεσθέντα καὶ πραχθέντα στὴν Ρώμη, δὲν ἦσαν ἀπλῶς συμπροσευχή, ὅπως ἦταν π.χ. ἡ κοινὴ ἀπαγγελία τοῦ «*Πάτερ ἡμῶν*» ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὸν πάπα στὴν Ἀθήνα στὸ σπῆτι τοῦ παπικοῦ ...νουντιοῦ τὸν Μάϊο τοῦ 2001, ἀλλὰ **ἦταν συλλειτουργία**, ἐφ' ὅσον ἡ ἀκολουθία ἡ ὁποία ἐτελεῖτο ἀπὸ τὸν πάπα ἦταν λειτουργία, τελεσιουργία τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας.

Καὶ ἡ λειτουργία, ὡς γνωστόν, ἀποτελεῖ κάτι ἐνιαῖο καὶ ἀδιαίρετο, ὅλα συνδέονται μεταξὺ τους καὶ ἐνοποιοῦνται ὡς προετοιμασία τῆς εὐχαριστιακῆς θυσίας, τέλεση καὶ μετάδοση στοὺς πιστούς.

Σὲ ὁποιοδήποτε τμήμα της καὶ ἂν μετέχει κανεὶς, συλλειτουργεῖ, συν-προετοιμάζει καὶ συν-τελεῖ τὴν θυσία, ἔστω καὶ ἂν δὲν μετέχει τοῦ ποτηρίου.

Ὅλοι εἶδαμε τὸν πατριάρχη νὰ «συμφορεῖ», νὰ εἶναι δηλαδὴ ἐνδεδυμένος ἀρχιερατικὸ μανδύα, νὰ ἀσπάζεται τὸ ἱερὸ εὐαγγέλιο, προσαγόμενο ἀπὸ τὸν παπικὸ διάκονο, καὶ τὸ ἀντίστοιχο νὰ πράττει ὁ πάπας μὲ εὐαγγέλιο προσαγόμενο ἀπὸ ὀρθόδοξο διάκονο, νὰ θυμιοῦν στὴν συνέχεια οἱ δύο διάκονοι ξεχωριστὰ καὶ νὰ ἀναγινώσκουν τὸ ἱερὸ εὐαγγέλιο, νὰ ἀπαγγέλλουν ἀκόμη ὁ πατριάρχης καὶ ὁ πάπας τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, ἡ ἀπαγγελία τοῦ ὁποίου πρὸ τῆς μεταλήψεως τῶν Τιμίων Δώρων σημαίνει ὅτι ἔχουμε ἐνότητα στὴν πίστη, ἐπομένως μποροῦμε ἐν τῇ ἐνότητι αὐτῇ καὶ τῇ ἀγάπῃ νὰ κοινωνήσουμε καὶ τοῦ κοινοῦ ποτηρίου: «*Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν*».

Ἀναγκαία συνέπεια τῆς μέχρι τοῦ σημείου αὐτοῦ συν-λειτουργίας εἶναι καὶ ἡ μετάληψη τῆς Θ. Εὐχαριστίας. Τὸ ἀντίθετο σημαίνει παραποίηση τοῦ μυστηρίου.

Ἔχουμε ἢ δὲν ἔχουμε μὲ τὸν πάπα ἐνότητα στὴν πίστη; Ἄν δὲν ἔχουμε, ὅπως καὶ δὲν ἔχουμε, τότε γιατί ἀπαγγέλλουμε τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, χωρὶς τὸ Filioque, καὶ κοροϊδεύουμε τοὺς Ὀρθοδόξους; Ἄν ἔχουμε ἐνότητα στὴν πίστη, τότε γιατί δὲν κοινωνοῦμε ἀπὸ κοινοῦ καὶ τῶν Τιμίων Δώρων; Ποῦ ἀκούσθηκε αὐτό, ποῦ ξανάγινε στὴν ἐκκλησιαστικὴ μας Παράδοση;

Ἡ εἴσοδος τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ λεγομένη Μικρὰ Εἴσοδος, τὰ

Ἀναγνώσματα, ἡ ἀπαγγελία τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως εἶναι ἢ δὲν εἶναι μέρη τῆς Θ. Λειτουργίας; Μποροῦμε νὰ διακόψουμε οἱ ἱερεῖς καὶ νὰ μὴν ὀλοκληρώνουμε τὴν Θ. Λειτουργία, νὰ διώχνουμε τοὺς Ἁγίους Ἀγγέλους οἱ ὁποῖοι συμπαρίστανται καὶ συλλειτουργοῦν;

Στὴν οὐσία βέβαια δὲν πρόκειται περὶ ἀληθινῆς καὶ ἔγκυρης Θ. Λειτουργίας, ἐφ' ὅσον τὰ μυστήρια τῶν αἵρετικῶν δὲν εἶναι ἔγκυρα, στεροῦνται τῆς Θ. Χάριτος.

Γιατί λοιπὸν τοὺς παραπλανοῦμε καὶ τοὺς ἐξαπατοῦμε, ἀφήνοντας τὴν ἐντύπωση, ὅτι εἴμαστε «ἀδελφές» Ἐκκλησίες, ἔχουμε τὰ ἴδια μυστήρια, διαχειριζόμαστε ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἴδια Θεία Χάριση, κατὰ τὴν ἀπαράδεκτη συμφωνία τοῦ Balamand;

Γιατί τοὺς στεροῦμε τὴν δυνατότητα, ἐκ τῆς μὴ συμμετοχῆς μας νὰ προβληματισθοῦν, νὰ διερωτηθοῦν, νὰ ἀφυπνισθοῦν καὶ νὰ παύσουν νὰ νιώθουν αὐτάρκειες καὶ μέλη τῆς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας;

10. Οἱ παλαιοὶ τηροῦσαν τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας

ΥΠΑΡΧΕΙ καὶ ἄλλος τρόπος διαλόγου καὶ προσεγγίσεως τῶν ἑτεροδόξων, χωρὶς συμφυρμούς, συμπροσευχές, καὶ συλλειτουργία. Ἡ κατ' οἰκονομίαν ἀπλὴ σωματικὴ παρουσία, χωρὶς καμμία προσευχητικὴ ἢ λειτουργικὴ συμμετοχή.

Σὲ ἔσχατη ἀνάγκη βρισκόταν ἡ Κωνσταντινούπολη, ὅταν ἐλάμβανε χώραν ἡ σύνοδος τῆς Φερράρας - Φλωρεντίας, λίγα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν Ἄλωση (1437-1439). Ὁλὴ ἡ αὐτοκρατορία, ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ πατριάρχης, ἐπίλεκτοι ἱεράρχες, ἡγούμενοι, μοναχοί, ἄρχοντες καὶ ἀξιωματοῦχοι, στὰ πόδια τοῦ πάπα, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν προσδοκώμενη, ἀλλὰ οὐδέποτε δοθεῖσα στρατιωτικὴ βοήθεια, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ταπεινωτικὴ ὑπογραφή τοῦ ὄρου τῆς συνόδου, ποὺ ἀναγνώριζε τὶς βασικὲς πλάγιες τοῦ Παπισμοῦ.

Ἡ αἰχμάλωτη λοιπὸν καὶ ἐξασθενημένη Ρωμοσύνη κρατοῦσε τὴν πίστη τῆς καὶ τὴν κράτησε τελικῶς καὶ μᾶς τὴν κληροδότησε, παρὰ τὴν προδοσία τῆς πίστεως ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντας τὴν Ἐκκλησία, καὶ τὸ Γένος· τόσες συναντήσεις ἐπὶ δύο χρόνια, καμμία ὅμως συμπροσευχή. Ἀκόμη καὶ τὸ πῶς θὰ συμπεριφεροῦν εἰσερχόμενοι σὲ παπικὸ ναὸ τοὺς προβληματίζε.

Ὁ Σίλβεστρος Συρόπουλος στὰ *Ἀπομνημονεύματα* διασώζει ὅσα σχετικὰ εἶπε ὁ πνευματικὸς κῦρ Γρηγόριος, πρὶν ἀποστατήσῃ καὶ αὐτὸς στὸν Λατινισμό: «*Ἐγὼ ὅτε εἰς ναὸν εἰσέλθω Λατίνων, οὐ προσκυνῶ τινα τῶν ἐκεῖσε ἀγίων, ἐπεὶ οὐδὲ γνωρίζω τινα· τὸν Χριστὸν ἴσως μόνον γνωρίζω, ἀλλ' οὐκ οἶδα πῶς ἐπιγράφεται, ἀλλὰ ποιῶ τὸν σταυρὸν μου καὶ προσκυνῶ. Τὸν σταυρὸν οὖν, ὃν αὐτὸς ποιῶ, προσκυνῶ καὶ οὐχ ἕτερόν τι τῶν ἐκεῖσε θεωρουμένων μοι*»⁴.

Ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν θεολογικῶν συζητήσεων σὲ κοινὴ συνδιάσκεψη, προσευχήθηκαν ξεχωριστὰ οἱ Λατῖνοι καὶ ξεχωριστὰ οἱ Ὀρθόδοξοι⁵, τακτικὴ ποὺ τηρεῖται μέχρι σήμερα σὲ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς θεολογικοὺς διαλόγους.

Αὐτὴν τὴν παράδοση γνωρίζοντες καὶ στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἐκτιμώντες τότε, πρὶν ἀπὸ πενήντα χρόνια, ὅταν ὑπῆρχαν στὴν πατριαρχικὴ σύνοδο καὶ παραδοσιακοὶ ἱεράρχες ποὺ ἀγωνιοῦσαν γιὰ τὰ ὑπερβολικὰ ἀνοίγματα τοῦ πατριάρχου Ἀθιναγόρου, ἔθεσαν ἀνάμεσα στοὺς ὅρους τῆς πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1952 καὶ τὴν ἀποφυγὴ συμμετοχῆς σὲ λατρευτικὲς συνάξεις μὲ ἕτεροδόξους:

«*Δέον ἵνα οἱ Ὀρθόδοξοι Κληρικοὶ Ἀντιπρόσωποι ᾧσιν ὅσα τὸ δυνατόν ἐφεκτικοὶ ἐν ταῖς λατρευτικαῖς μετὰ τῶν ἕτεροδόξων συνάξεσιν ὡς ἀντικειμέναις πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ ἀμβλυνοῦσας τὴν ὁμολογιακὴν εὐθιξίαν τῶν Ὀρθοδόξων, ἐπιδιώκοντες ἵνα τελῶσιν, εἰ δυνατόν, καθαρῶς ὀρθοδόξους ἀκολουθίας καὶ τελετάς, πρὸς ἐμφάνισιν οὕτω τῆς αἴγλης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ὀρθοδόξου Λατρείας πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν ἕτεροδόξων*»⁶.

11. Τώρα ἔπρεπε νὰ εἴμαστε αὐστηρότεροι

ΓΙΑΤΙ ἐγκαταλείφθηκε τώρα καὶ δὲν ἐνισχύθηκε ἀκόμη περισσότερο αὐτὴ ἡ γραμμὴ, ὅπως ἔπρεπε μετὰ τὰ ὅσα συγκρητιστικὰ καὶ ἀπαράδεκτα εἶδαμε νὰ συμβαίνουν στὶς τελευταῖες Γενικὲς Συνελεύσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ποὺ ἀνάγκασαν αὐτοκέφαλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ ἀποχωρήσουν, πολλοὺς δὲ παραδοσιακοὺς πιστοὺς νὰ ζητήσουν ἐκκλησιαστικὴ στέγη στοὺς Ζηλωτάς;

Ἄλλαξαν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον παράδοση

καὶ ἀντικανονικότης; Ἦ ἔπαυσαν οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἔχουν ὁμολογιακὴ εὐθιξία;

Ἦ ζωντανὴ καὶ σεισμικὴ ἀντίδραση τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πάπα στὴν Ἀθήνα τὸν Μάιο τοῦ 2001, σὲ μία ἔρημη καὶ ἀστυνομοκρατούμενη Ἀθήνα ποὺ ποτὲ δὲν δέχθηκε τὸν πάπα –ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τὸν δέχθηκαν– ἀποδεικνύει τὸ ἀντίθετο.

Καὶ εἶναι κρίμα ποὺ οἱ ποιμένες ἀποδεικνύονται κατώτεροι τῶν προβάτων.

12. Ἐπίλογος

ΕΜΕΙΣ τελειώνοντας, ὡς ἐν ἐπιλόγῳ, θὰ παραθέσουμε ὀλόκληρο τὸ κείμενο τῆς Ἑρμνεύσεως τοῦ 45ου κανόνος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ὡς καὶ τῆς Συμφωνίας τοῦ ἐν λόγῳ κανόνος πρὸς ἄλλους κανόνες, ἀμφότερα προϊόντα τῆς γραφίδος τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, τουλάχιστον γιὰ θεραπεία τῆς θεολογικῆς καὶ κανονικῆς ἀγνοίας τῶν ἀπλουστέρων καὶ μὴ εἰδότες:

«Ἑρμνεύσεως: Ὁ παρὼν κανὼν διορίζει ὅτι ὁποῖος Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος ἤθελε συμπροσευχηθῆ μοναχά, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ συλλειτουργήσῃ, μὲ αἵρετικούς ἄς ἀφορίζηται. Ἐπειδὴ ὁποῖος μὲ τοὺς ἀφωρισμένους συμπροσεύχεται (καθὼς τοιοῦτοι εἶναι οἱ αἵρετικοί), πρέπει νὰ συναφορίζηται καὶ αὐτός, κατὰ τὸν ι' τῶν αὐτῶν Ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ ἐσυγχώρησεν εἰς τοὺς αἵρετικούς αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσουν κανένα λειτουργήμα, ὡσὰν Κληρικοί, ἄς καθαίρηται, ἐπειδὴ ὁποῖος κληρικὸς συλλειτουργήσῃ μὲ καθηρημένους (καθὼς τοιοῦτοι εἶναι οἱ αἵρετικοὶ κατὰ τὸν β' καὶ δ' τῆς Γ') συγκαθαίρεται καὶ αὐτός, κατὰ τὸν ια' τῶν Ἀποστόλων. Πρέπει γὰρ τοὺς αἵρετικούς νὰ μισοῦμεν καὶ νὰ ἀποστρεφώμεθα, ἀλλ' ὄχι ποτὲ καὶ νὰ συμπροσευχώμεθα μὲ αὐτοὺς ἢ νὰ συγχωροῦμεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσουν τι Ἐκκλησιαστικὸν λειτουργήμα, ἢ Κληρικοί, ἢ ὡς ἱερεῖς.

Συμφωνία: Ὁ δὲ ξε' Ἀποστολικὸς λέγει, ὅτι ὁποῖος ἐμβῆ εἰς συναγωγὴν αἵρετικῶν, διὰ νὰ προσευχθῆ, Κληρικὸς μὲν ὢν, ἄς καθαίρηται, Λαϊκὸς δέ, ἄς

ἀφορίζεται. Ἡ δὲ ἐν Λαοδικείᾳ, κατὰ μὲν τὸν στ' αὐτῆς, δὲν συγχωρεῖ νὰ ἐμβαίνουν οἱ αἵρετικοὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δὲ τὸν λβ' δὲν πρέπει, λέγει νὰ λαμβάνη τινὰς τὰς παρὰ τῶν αἵρετικῶν εὐλογίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀλογίαι, καὶ ὄχι εὐλογίαι, ἀλλ' οὐδὲ πρέπει, νὰ συμπροσεύχηται τινὰς μὲ αἵρετικούς ἢ σχισματικούς κατὰ τὸν λγ' τῆς αὐτῆς. Ὁ δὲ λδ' ἀναθεματίζει τοὺς ἀφίνοντας τοὺς μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ καὶ πορευομένους εἰς τοὺς ψευδομάρτυρας τῶν αἵρετικῶν. Ὁ δὲ θ' Τιμοθέου δὲν συγχωρεῖ νὰ στέκωνται παρόντες οἱ αἵρετικοὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας λειτουργίας, ἔξω μόνον ἂν ὑπόσχωνται νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ ἀφίψουν τὴν αἵρεσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ θ' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἀφορίζει τοὺς Χριστιανούς ὁποῦ πηγαίνουν εἰς τὰ κοιμητήρια, ἢ μαρτύρια τῶν αἵρετικῶν, διὰ νὰ προσευχηθοῦν, ἢ χάριν ἰατρείας τῶν ἀσθενῶν αὐτῶν. Ἀλλ' οὔτε πρέπει νὰ συνεορτάζῃ κανεὶς Χριστιανὸς μὲ τοὺς αἵρετικούς, οὔτε νὰ δέχεται τὰ παρ' αὐτῶν πεμπόμενα εἰς αὐτὸν δῶρα τῆς ἐορτῆς των, κατὰ τὸν λζ' τῆς αὐτῆς ἐν Λαοδικείᾳ».

(*) Ἐφημερ. «Ὁρθόδοξος Τύπος», ἀριθ. 1560/23.7.2004, σελ. 3 καὶ 4.

1. Διάλογος 23, PG 155, 120-121.
2. 45ος Κανὼν Ἀγίων Ἀποστόλων.
3. Πηδάλιον τῆς νοητῆς νηὸς τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησίας, ἔκδ. «Ἀστέρως», Ἀθῆναι 1990, σελ. 50-51.
4. Les "Mémoires" du Grand Evêque de l'Eglise de Constantinople Sylvestre Syropoulos sur le concile de Florence (1438-1439), ἔκδ. V. Laurent, Paris 1971, σελ. 250.
5. Αὐτόθι, σελ. 262.
6. Βασ. Σταυρίδου, Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, Ἀνάλεκτα Βλατάδων 47, Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 339.